

Arkivnr: 2014/278-63
Saksbehandlar: Stine Karoline Olsen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for miljø og samferdsel	119/18	07.11.2018
Utval for miljø og samferdsel	142/18	28.11.2018
Fylkesutvalet	294/18	06.12.2018
Fylkestinget	111/18	11.12.2018

Handlingsprogram 2019-2022. Kollektivstrategi for Hordaland

Samandrag

Fylkesrådmannen legg med dette fram handlingsprogram for 2019 – 2022 for oppfølging av Kollektivstrategi for Hordaland. Handlingsprogrammet gjer greie for planar for utvikling av linjenett og rutetilbod mellom anna knytt til utbygging av Bybanen og nye kollektivanbod. Handlingsprogrammet gir også oversikt over korleis ein vil arbeide vidare med betre informasjon til dei reisande, enklare billetter og betalingsløyisingar, auka kunnskap om rutetilbodet og å gjere kollektivsystemet meir synleg. Tiltak og prioriteringar for meir miljøvenleg drift av kollektivtrafikken er også del av handlingsprogrammet.

Ei endring frå tidlegare handlingsprogram for kollektivstrategien er at infrastrukturtiltaka for kollektivtrafikken no vert inkludert som ein del av dette handlingsprogrammet. Handlingsprogram for kollektivstrategien vil såleis fungere som grunnlag for rullering av handlingsprogram for Miljøløftet. Dei konkrete tiltaka som vert føreslått går fram av vedlegg til handlingsprogrammet.

Kostnadsveksten knytt til drift av kollektivtransporten er og vil vere utfordrande i åra framover. Det gjeld både auka kostnader knytt til tilbudsutvikling og ambisjonane knytt til nullvekstmålet, samt fleire komande anbudsutlysingar og moglege kostnadar knytt til miljøkrav. Per oktober 2018 er det ikkje finansiering til auka ruteproduksjon på nokon av transportområda. I tråd med nyleg fatta vedtak i fylkesutvalet (PS 260/2018) vert det lagt opp til bruk av biogass i nye anbod i Bergen nord, Bergen sentrum og Osterøy. Det vil også bli elektrifisering av ti linjer i Bergen sentrum i tillegg til utviding av trolleylinja. Gjennomføringsevna for prioriteringane og tiltaka i handlingsprogrammet vil avhenge av dei økonomiske rammene for kollektivdrifta. Skal ein lykkast med å nå måla som er satt for kollektivtransporten vil det vere avgjerande å ha føreseielege økonomiske rammer til drift.

Fylkesrådmannen meiner handlingsprogrammet gir ei god oversikt over samla innsats på kollektivområdet, og viser at vedteken kollektivstrategi blir følgt opp med konkrete tiltak. Handlingsprogrammet gir også eit godt grunnlag for prioritering av fysiske tiltak i kollektivtrafikken sin infrastruktur. For å sikre kollektivtrafikken sin konkurransekraft er det viktig at framkomstiltak for kollektivtrafikken vert prioritert i komande rulleringar av handlingsprogrammet for miljøløftet.

Økonomi: Saka omhandlar ikkje endringar i vedteken budsjett.

Klima: Saka omhandlar ei rekkje tiltak som vil redusere klimapåverknaden frå persontransport.

Folkehelse: Saka er ei statusoppfølging av tiltak som vil ha positiv innverknad på folkehelsa.

Regional planstrategi: Kopling til Klimaplan for Hordaland, Regional transportplan, Kollektivstrategi for Hordaland, Temaplan for låg- og nullutsleppsbusar i Hordaland.

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget vedtar Handlingsprogram 2019-2022 for Kollektivstrategi for Hordaland. Handlingsprogrammet dannar eit godt grunnlag for fylkeskommunen si satsing på kollektivområdet.
2. Fylkestinget sluttar seg til at handlingsprogrammet gir eit godt grunnlag for prioritering av fysiske tiltak i kollektivtrafikken sin infrastruktur, og ber om at infrastrukturtiltak for kollektivtrafikken vert prioritert i komande rullering av handlingsprogrammet for Miljøløftet.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
Fylkesdirektør Samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Handlingsprogram 2019-2022. Kollektivstrategi for Hordaland

Fylkesrådmannen, 24.10.2018

Bakgrunn

Fylkeskommunen har ansvar for den offentlege kollektivtransporten i heile fylket. Det er eit samfunnsoppdrag av stor verdi for innbyggjarane, og som grip inn i kvardagen til mange. I juni 2014 vart strategien for langsiktig utvikling av kollektivtrafikken vedteke av fylkestinget (sak 30/2014). Det vart i same sak vedteke at kollektivstrategien skal bli følgt opp av eit handlingsprogram med fireårsperspektiv.

Det er lagt opp til årleg rullering av handlingsprogrammet, med politisk handsaming i fylkestinget i desember. Fylkesrådmannen legg med denne saka fram rullert handlingsprogram for oppfølging av kollektivstrategien i perioden 2019 – 2022.

Byvekstavtalen vil vere avgjerande finansieringskjelde for gjennomføring av store delar av tiltaka i handlingsprogrammet for 2019-2022. Det gjeld både styrking av rutetilbodet og innføring av miljøtiltak for buss i Bergensområdet. Oppfølginga av avtalen skjer gjennom fireårig handlingsprogram for Miljøløftet, som vert lagt fram i fylkestinget i desember.

Føremål med for handlingsprogram kollektiv

Føremålet med handlingsprogram kollektiv er å følgje opp og sikre gjennomføring av vedtekne strategiar. Handlingsprogrammet peiker på hovudinnsatsområder og større oppgåver fylkeskommunen vil prioritere dei neste åra – innanfor dei aktuelle økonomiske rammene. Med handlingsprogram kollektiv ønskjer ein å gje ei samla oversikt over innsats på kollektivområdet i fylkeskommunal regi. Det er eit mål å oppnå god samanheng mellom oppfølginga av strategiane for kollektivtilbodet, på tvers av einingar i fylkeskommunen.

Kollektivstrategien peiker og på innsatsområde der fylkeskommunen ikkje aleine rår over verkemidla. Dette gjeld særleg tiltak knytt til infrastruktur og framkomst for kollektivtrafikken. Ei endring frå tidlegare handlingsprogram for kollektivstrategien er at infrastrukturtiltaka for kollektivtrafikken no vert inkludert som ein del av dette handlingsprogrammet. Handlingsprogram for kollektivstrategien vil såleis fungere som grunnlag for rullering av handlingsprogram for Miljøløftet. Dei konkrete tiltaka som vert føreslått går fram av vedlegg til handlingsprogrammet.

Når det gjeld innfartsparkering, så er det vedteke ein eigen handlingsplan for dette, og fylkesrådmannen vil kome attende til statusrapportering for handlingsplanen for innfartsparkering.

Skyss har ansvaret for å utarbeide handlingsprogrammet på vegne av fylkeskommunen.

Prioriteringar og tiltak i perioden 2019 – 2022

Prioriteringane i handlingsprogrammet er bygd opp rundt dei fire hovudtemaa i kollektivstrategien;

- Best tilbod der flest reiser
- Enkle reiser
- Effektive reiser
- Miljøvenleg drift

Tabellane under oppsummerer på overordna nivå prioriteringar og tiltak på dei ulike områda.

Best tilbod der flest reiser

Kollektivstrategi for Hordaland slår fast at målet er å gje eit best mogleg kollektivtilbod til flest mogleg av innbyggjarane i Hordaland, innanfor våre økonomiske rammer. Det gjer vi ved å tilpasse kollektivtilbodet til dei store reisetraumane i fylket. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2010 – 2022:

Strategiar for best tilbod der flest reiser	Prioriteringar og tiltak 2019-2022
Styrke kollektivtilbodet for dei store reisestraumane	Utvikle og styrke kollektivtilbodet i Bergen
Vidareutvikle stamlinjene i Bergen	Førebu endringar i rutetilbodet knytt til nye bussanbod
Utvikle regionale stamlinjer i Bergensområdet	Omlegging til regionstamlinjer mellom regionsentra Straume og Os.
Knyte regionane i fylket saman	Styrke planleggingsgrunnlaget mellom anna med betre verktøy for analyse av passasjertal og køyretider
Tilby eit samanhengande grunntilbod i heile fylket	Planlegge framtidig kollektivnett buss/bane i planlegging av nye byggjetrinn for Bybanen
Samordne offentleg transport i tynt befolka område	Førebu nye anbod for bybåtsambanda, planlegge for auka kapasitet på begge og miljøløysing på sambandet Kleppstø - Strandkaiaen
Utvikle eit enklare og meir effektivt linjenett	Vidareutvikle forvaltninga av skuleskyss, mellom anna gjennom betre samhandling med kommunar og skular

Enkle reiser

Eit av dei overordna måla i kollektivstrategien er at kollektivtrafikken skal vere eit enkelt og attraktivt reiseval. Den reisande skal møte eit tilbod som er lett å bruke og som held høg kvalitet i heile reisekjeda – dette er heilt sentralt for å få fleire reisande. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2019 – 2022:

Strategiar for enkle reiser	Prioriteringar og tiltak 2019-2022
Gjere det enkelt å finne relevant informasjon	Utvikle løysingar for digitalisering og datainfrastruktur som sikrar god flyt av data og informasjon mot kundane og mot ulike aktørar i mobilitetsmarknaden
Gjere det enkelt å velje riktig billett og betale for denne	Legge til rette for digital informasjon til dei reisande i egne og andre sine kanalar
Auke kunnskapen om kollektivreiser	Legge til rette for og ta i bruk nye betalingsløysingar og salskanalar
Gjere kollektivtrafikken synleg	Utarbeide skreddarsydde løysingar for informasjon til tilsette ved store arbeidsplassar
Heve kvaliteten på knutepunkt og haldeplassar	Oppgradere haldeplassar og informasjon i Bergen sentrum og på knutepunkt og terminalar utanfor Bergen

Effektive reiser

Kollektivreiser skal vere eit reelt alternativ til bilen, også når det gjeld reisetid. Dette målet er slått fast i kollektivstrategien. Rask og forutsigbar framføring av bussane er ein føresetnad for å levere eit godt tilbod til dei reisande. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2019 – 2022:

Strategiar for effektive reiser	Prioriteringar og tiltak 2019-2022
Minimere stoppetid på haldeplass	Planlegge for vidare bybaneutbygging og eit samla kollektivnett for buss og bane mot vest og nord
Infrastrukturiltak som får bussen fram	Gjennomføre tiltakspakkar for betre framkomst for fleire av bystamlinjene og dei viktigaste bylinjene
Restriktive tiltak for biltrafikken	Etablere planlagde kollektivfelt/sambruksfelt og planlegge for realisering av fleire aktuelle trasear
Kollektivorientert byutvikling	Gjennomføre planlagde oppgraderingar av terminalar, knutepunkt, haldeplassar og endehaldeplassar i og utanfor Bergen
	Følgje opp strategi for innfartsparkering, koordinert med utbygging av Bybanen, innfartsparkering for sykkel på alle store kollektivknutepunkt
	Utarbeide strategi for bussenlegg.
	Styrke fylkeskommunen si rolle som høyringsinstans for areal- og transport, og å starte eit opplegg for kompetanseheving for fagmiljøa

Miljøvenleg drift

Kollektivstrategi for Hordaland, Miljøstrategi for Skyss slår fast at kollektivtrafikken sitt viktigaste klima- og miljøbidrag er å ta trafikkveksten. Det er også mål om meir miljøvenleg drift, og framover vil det vere krevjande å balansere ressursbruk mellom auka kapasitet/kvalitet i tilbodet og meir miljøvenleg teknologi.

Temaplan for låg- og nullutsleppsteknologi for bussane i Hordaland følger opp kollektivstrategien med eit tydeleg ambisjonsnivå for lågare lokale og globale utslepp, basert på vurdering av moglegheitene for innføring av ny teknologi. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2019 – 2022:

Strategiar for miljøvenleg drift	Prioriteringar og tiltak 2019-2022
Sikre låge utslepp frå busstrafikken	Oppfølging av tiltak frå temaplan for låg- og nullutslepp gjennom nye kontraktar i Bergensområdet
Redusere miljøbelastning frå båt- og ferjetrafikken	Bygging og oppstart av drift av trolleylinja gjennom sentrum og mot Laksevåg
Vere pådrivar for forskning og	Etablere ladeinfrastruktur og førebu oppstart av nye kontraktar med miljøvenlege løysingar for fylkesvegferjer

Fylkesrådmannen si vurdering

Handlingsprogrammet gir ei god oversikt over samla innsats på kollektivområdet, og viser at vedteken kollektivstrategi blir følgt opp med konkrete tiltak.

Kostnadsveksten knytt til drift av kollektivtransporten er og vil vere utfordrande i åra framover. Det gjeld både auka kostnader knytt til tilbudsutvikling og ambisjonane knytt til nullvekstmålet, samt fleire komande anbudsutlysingar og moglege kostnadar knytt til miljøkrav. Per oktober 2018 er det ikkje finansiering til auka ruteproduksjon på nokon av transportområda. I tråd med nyleg fatta vedtak i fylkesutvalet (PS 260/2018) vert det lagt opp til bruk av biogass i nye anbod i Bergen nord, Bergen sentrum og Osterøy. Det vil også bli elektrifisering av ti linjer i Bergen sentrum i tillegg til utviding av trolleylinja. Gjennomføringsevna for prioriteringane og tiltaka i handlingsprogrammet vil avhenge av dei økonomiske rammene for kollektivdrifta. Skal ein lykkast med å nå måla som er satt for kollektivtransporten vil det vere avgjerande å ha føreseielege økonomiske rammer til drift.

I inneverande byvekstavtale for Bergen inngår ei årleg ramme på 200 millioner kroner prioritert til drift av kollektivtenester. Dette er midlar som i all hovudsak er bunde opp i drift av tiltak som allereie er sett i verk, og gir såleis ikkje rom for nye tiltak.

For samordning av planar og prioriteringar, og gjennomføring av tiltak i Bergensområdet er det behov for auka samhandling med Bergen kommune.

Fylkesrådmannen vil peike på at handlingsprogrammet for kollektivstrategien er meint å fungere som grunnlag for vidare arbeid med kollektivinfrastrukturtiltak i handlingsprogram Miljøløftet. Sentralt blant infrastrukturtiltaka står framkomsttiltaka, som er tett kopla til både konkurransekraft for kollektivtrafikken og driftsøkonomi.

Fylkesrådmannen vil vise til handlingsprogrammet for Miljøløftet og investeringsprogrammet for fylkesvegnettet for nærare prioritering mellom dei fysiske tiltaka i kollektivtrafikken.